

Ladislav Heryán, SDB
Tomáš Kubalík, SDB

Témátka '03

Kniha Soudců

Salesiánská provincie
Praha

© Salesiánská provincie Praha
2003 Salesiánská provincie Praha,
Kobyliské nám. 1, 182 00 Praha 8

Pro vnitřní potřebu

Předmluva

Pro letošní témátka jsme vybrali deset příběhů z Knihy Soudců. Jsou to příběhy neobvyklé, někdy možná morbidní. Při jejich četbě se může vyskytnout námitka: „To přece není možné! Tohle nemá v Bibli co dělat!“ nebo něco ve smyslu: „Kdo vlastně dovolil dát právě TOHLE do Bible?“ Můžeme s příběhy nesouhlasit, můžeme se nad nimi pohoršovat, můžeme nad nimi kroutit hlavou – ale to je asi tak jediné, co s tím můžeme dělat. Ony přesto zůstávají částí Božího slova, a je na nás, abychom se s tím nějak srovnali, ale ne tak, že je označíme za „poplatné tehdejší době“ nebo za „dobový doplněk“. Celé Boží slovo má co říct v každé době, každému člověku, a nelze si vybírat, co je vhodné číst a co raději přeskočíme, protože nám to nezapadá do naší představy o Bohu, církvi a náboženství.

Příběh z Knihy Soudců je nutno přečíst, převyprávět, zahrát. Témátka jsou letos pojata spíše jako jakási „procházka“ Bibli, proto je biblický příběh důležitý. V minulých letech jsme se často snažili podat posluchačům na prvním místě nějaké téma, a to doplnit nebo podpořit biblickými citáty. Letos bychom se chtěli pokusit o jiný postup: číst Bibli a k přečtenému příběhu doplnit to, co by z něj mohlo vycházet.

Námět a základní osnova tématů pochází od Ladislava Heryána, SDB, kterému bychom touto cestou chtěli poděkovat. Dále děkujeme Jiřímu Balášovi, SDB, za doplnění poznámek o způsobu přípravy tématů.

Při přípravě velmi doporučujeme přečíst celou Knihu Soudců nebo alespoň ty kapitoly, ve kterých se o daném soudci mluví. Též je rozumné se podívat do nějakého úvodu k této knize – např. úvod v ekumenickém překladu Bible nebo do vydání Kalich – Starý zákon – překlad s výkladem – 4 – Jozue – Soudců – Rút, nebo do jiné podobné publikace.

Tuto knížku jsme se pokusili doplnit mapkami, na kterých jsou zachycena místa, o kterých se v Bibli mluví. Někde jsou nakresleny i trasy pochodů, výpadů a tažení proti nepřítelům.

Úvodní mapky Středozevního moře slouží pro snazší orientaci v místě, další mapičky jsou více detailní.

Postup při přípravě

Při přípravě témátka je vhodné si ujasnit následující věci:

Adresáti: pamatovat na jejich věk, situaci, zralost, mentalitu.

Cíle: co chceme tématkem dosáhnout?

Postoje: jaký postoj by měli adresáti přijmout (postoj – osobní vztah k životu nebo k rozličným životním situacím)?

Prostředky: co použijeme, aby tématko bylo lépe pochopeno, zažito, přijato (místnost, volný prostor, tabule, obrázky, video, hudba, hry, ...)?

Tématko musí mít nejprve zažité ten, kdo ho předává, teprve pak ho lze předávat jiným.

Záleží na přístupu přednášejícího k tématku – znechucen, nutné zlo, nejistý, nebo naopak se jedná o podstatu chaloupek. Postoj přednášejícího druzí velmi dobře pochopí, zde si nelze na nic hrát!

Sedět a vyprávět si může dovolit ten, kdo to opravdu umí, jinak je zapotřebí tématko co nejvíce zpestřit – hry, písňe, různé pomůcky...

Snažit se tématko prožívat celý den – zapojit do modlitby, do her, povídat si o něm.

Některé nápady pro přípravu

Připravovat tématko ve dvojici – rozhovor se známou osobností. („Podařilo se nám zajistit rozhovor s panem ... který právě uniknul z rozbořené penúelské věže, kterou zničil soudce Gedeón – co si vy myslíte o ...?“)

Bibliodrama

Natáčení pro rádio – reportér se ptá různých lidí na jejich názory. („Právě jsem slyšeli, že soudce Bárak odmítá táhnout proti nepřátelům ... Co vy na to? ... Zeptáme se mluvčího soudce Báraka ... Jak vysvětlíte našim posluchačům ...?“)

Čaj o páté – ve společnosti britských aristokratů se u čaje diskutuje o nějaké události.

Některé poznatky z vývojové psychologie – vždy je nutno dbát na situaci těch, ke kterým mluvíme.

Mladší školní věk 6–8 let

Děti dávají přednost takovému způsobu poznání, kdy se mohou sami přesvědčit o pravdivosti prezentovaných informací – názorné pomůcky, mapy, obrázky, konkrétní příklady.

Střední školní věk 8–12 let

Období citové vyrovnanosti, puberta ještě nezačala. Dítě má tendenci mít ve všem jasno – jasné odpovědi na otázky, jednoznačné a konkrétní důkazy, neproblematizovat věci, snažit se předat jasné postoje (předáváme především učení církve, ne svoje domněnky).

Období dospívání – pubescence 11–15 let

Proměna všech složek osobnosti, a to i velmi rychle, neočekávaně. Děti jsou schopny uvažovat abstraktně o věcech, které nenastaly, které by mohly být atd. Jedná se o období hledání – postavení ve společnosti, škole, postavení v rodině, můj vztah k Bohu – věci doposud jasné se mění, mladí hledají svůj vlastní vztah, postoj, názor, často se odklánějí od rodičů (aby jim ve pak 20 letech došlo, že rodiče vlastně jsou docela ucházející). Je vhodné pomoci v tomto hledání, předložit ideály, vize (nebo ještě lépe svůj vlastní dobrý příklad), nelze ovšem očekávat samozřejmé přijetí našich názorů. Nenechat se znechutit odporem, nesouhlasem, mladí si mnohdy potřebují vyzkoušet různé hranice – vydržet. Je ovšem nutno jednat vždy poctivě, diskutovat o zákazech/příkazech, nebát se ustoupit, když jsem udělal jasnou chybu.

Adolescence 15–20 let

Umí uvažovat flexibilně, není zatížen zkušenostmi (ať již dobrými či špatnými). Uvažuje a rozhoduje se příliš radikálně, vidí velmi kriticky chyby, je ovšem též schopen se nadchnout pro nějakou věc a velmi intenzívně pro ni pracovat. Může být

důležitá tělesná zdatnost, vzhled – tyto věci posilují sebevědomí.

Během tématka je vhodné:

Vytvořit prostředí, ve kterém se dobře tématko přijímá – hra, píseň, hezký prostor, vhodný čas.

Snažit se co nejvíce zapojit posluchače.

Tématko se snažíme podat v několika rovinách:

1. Ve světle Božího slova – přečíst příběh z Bible, rozebrat vlastnosti a motivy jednajících osob, proč jednotlivé osoby dělají popsané věci, zda je to správné.
2. Z naší skutečnosti – vybrat vhodnou událost z dnešní doby, která by tématko přiblížila; najít podobně jednajícího člověka dnes, chovají se dnes lidé podobně? Proč?
3. Konfrontace a předsevzetí – pomocí otázek zjistit, jak ono prožívají a chápou, co jsme se jim pokusili předat, jaké jsou jejich postoje, vysvětlit nejasnosti a nedorozumění, dát návod k použití pro běžný život.
4. Oslava – ukázat konkrétní formu, jak je možno o věcech z tématka mluvit s Bohem – společná modlitba, píseň, prosit o sílu tématko uskutečnit v našem životě, poděkovat za poznání něčeho nového.

Úvod

Kniha Soudců popisuje období mezi obsazením zaslíbené země (Jozue) a vytvořením království (1S – Samuel, Saul) se středním datem kolem roku 1050 př.Kr.

Jedná se o „meditační knížku“ událostí vyjadřujících osud a víru Izraele.

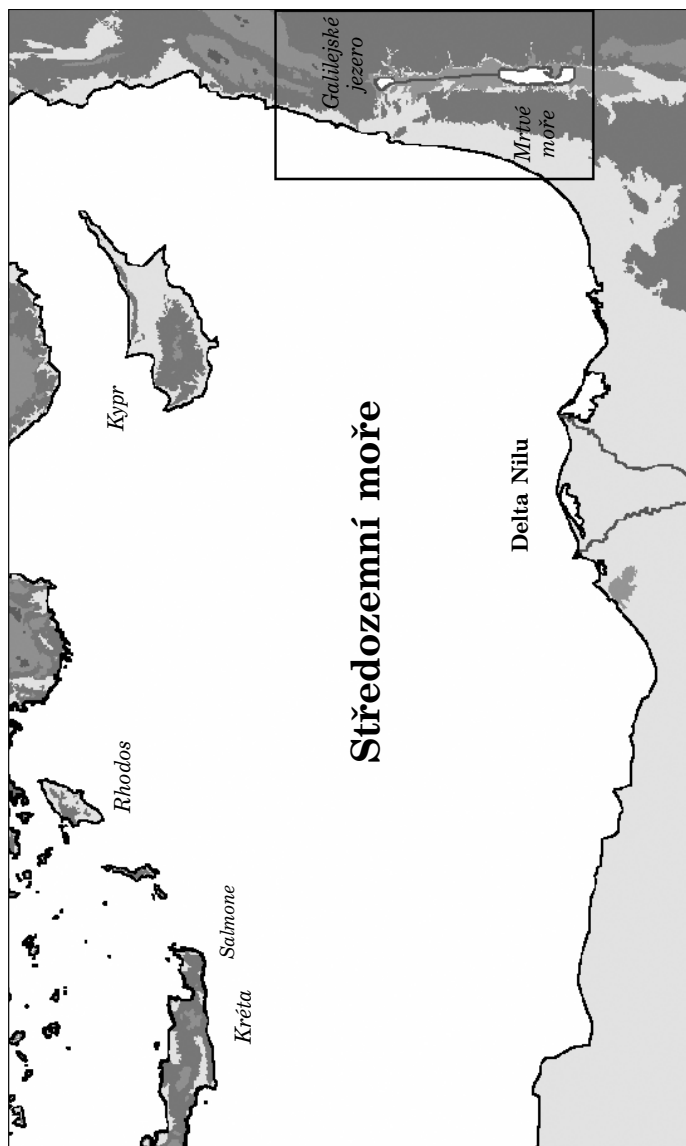
Kniha nemá žádný systém, jedná se o souhrn různých poznámek, událostí, příběhů. Je to především kniha o osobnostech – „soudcích“. Soudce zde však není ten, který musí zrovna „soudit“ (tak jako např. Debora). Jsou to spíše vyprávění o hrdinech, kteří hájí jednotlivé kmeny nebo celý Izrael.

Schéma knihy je toto: Hospodin Izraeli žehná, a tedy se mu daří dobře. Zakrátko však začne „chodit za jinými bohy“ – a tedy Hospodin jej nechá upadnout. Izrael volá k Hospodinu, a ten jim pošle dalšího „soudce“. A pak se celá situace opakuje znovu.

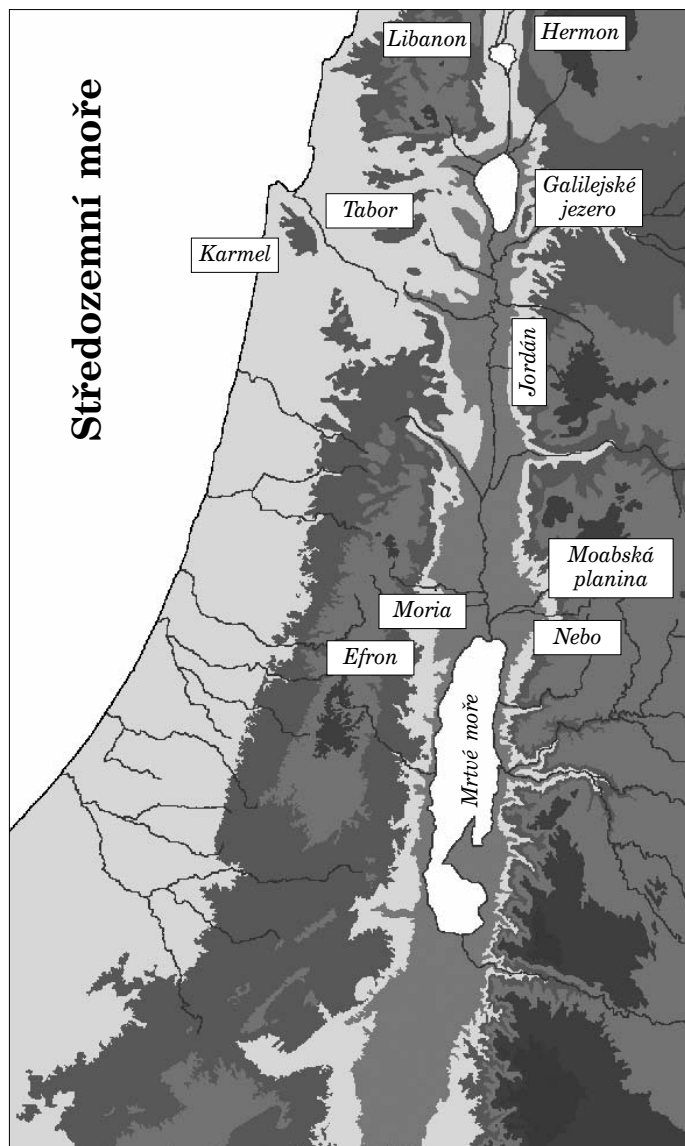
Kniha Soudců vypráví o tom, jak těžko si Izrael v zaslíbené zemi svou víru budoval a uchovával, protože byl v neustálém ohrožení původních obyvatel s jejich nepravými bohy – a tedy neustále v pokušení od Hospodina odpadnout. Je charakteristická krásnými příběhy, které jsou mnohdy velice zvláštní. Ukážeme si zejména příběhy méně známé.

Kniha ukazuje na křehkost člověka, ale zároveň na Boží věrnost. Možná je v lecčems aktuální i v dnešní době pro nás.

Středozevní moře

Biblická území

1. Soudce Ehúd

Sd 3,12-30

Cíl: i ten, kdo je předem diskvalifikovaný, má šanci.

Postoj: nezáleží na mých omezeních, jsem stále velmi cenný.

Moábský král Eglón zotročí Izrael. Hospodin povolá jako vysvoboditele Ehúda, který má pro bojovníka jeden velký problém: nevládne pravou rukou. Ehúd však není hloupý a dokáže si i v této neřešitelné situaci poradit...

(Dalo by se třeba diskutovat o tom, jaké máme handicapy a co děláme pro jejich překonání.)

Člověk může mít nejrůznější omezení:

- špatně vidí, barvoslepý, nevidí vůbec
- špatně slyší, neslyší
- bez nohou, bez rukou, po nějakém úraze

Tyto věci člověka omezují, vadí mu. Dovedu si představit situaci těchto lidí?

Jak závisí cena člověka na jeho schopnostech? Co je vlastně na člověku důležité?

Může člověk nějak překonat svá omezení?

Může mi chybět něco, co ti druzí mají?

- mobil
- oblečení správné značky
- nevzali mě na školu
- rodiče zemřeli, rozvedli se
- opustil mě někdo blízký
- nemám holku (kluka)
- neviděl jsem ten správný film, nemám tu nejlepší počítačovou hru

Zkusme říct, co já u sebe považuji za ztrátu, kterou věc u sebe postrádám, a jiní ji mají.

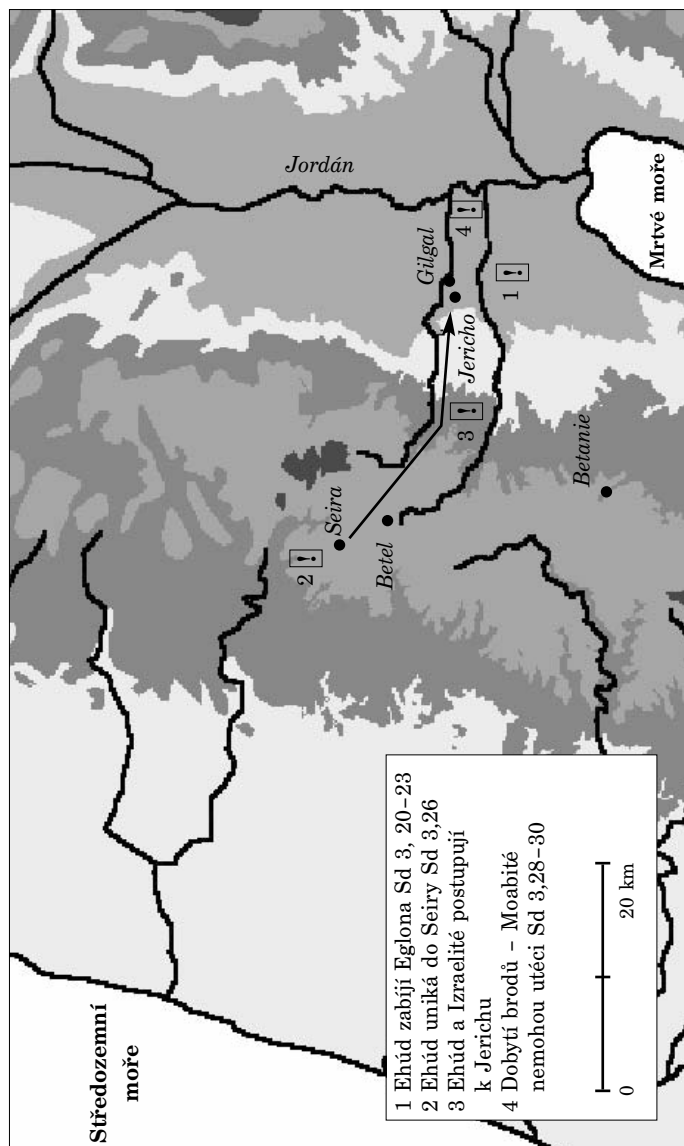
Je tato věc pro mě důležitá (asi ano) – proč?

Je moje cena bez této věci menší?

Mohu se nějak bez ní obejít?

Bůh člověka miluje nezávisle na jeho schopnostech, omezeních, člověk může mnoho vykonat i s omezenými možnostmi.

Postup Ehúda a Izraelitů

2. Vítězství nad Síserou

Sd 4

Cíl: rozlišit zbabělost a opatrnost.

Postoj: nebát se udělat věc s nejistým výsledkem, je-li dobrá, ale myslet u toho.

Izrael je nyní po Ehúdově smrti poroben kenaanským králem Jabínem a jeho vojevůdcem Síserou. Prorokyně Debóra povolává na Boží rozkaz Báraka, aby Izrael vysvobodil. Ten je však zbabělý, a proto jeho vysvobození musí provést geniální – ale krutou – lstí žena: Jáel.

(Dalo by se diskutovat třeba o tom, nejsme-li někdy zbabělí; jaké přednosti mají dívky oproti klukům a naopak.)

Kde je hranice mezi zbabělostí a opatrností?

Je zapotřebí takovouto hranici nalézt nebo je to jedno?

Prorok Bárak – je opatrný nebo zbabělý?

- musím si dát pozor, abych se do něčeho nepřipletl a neměl problémy ve škole
- nemohu se toho člověka zastat, protože bych mohl sám upadnout do podezření
- mám rodinu, malé děti, nemohu nic dělat

Je ovšem mnoho věcí, které se zajistit nedají, a nezbyvá než to zkusit bez záruky – odvaha.

Nemohu se bezhlavě vrhnout do každé věci, která se zdá být dobrá – opatrnost.

Izraelity nakonec zachrání lstí žena Jáel, i když dosti krutě – Sd 4,17–22:

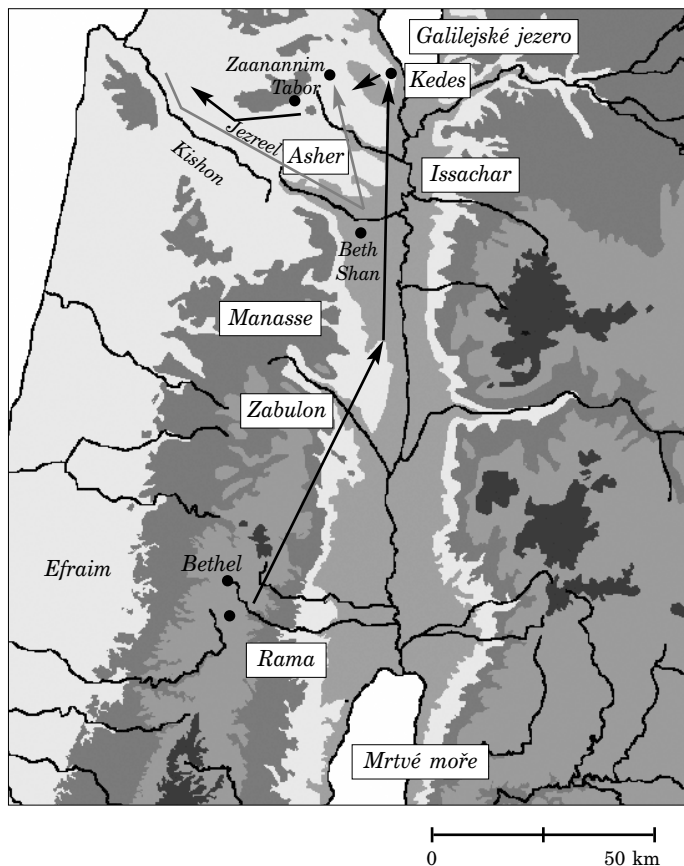
- je možno použít lest?
- za jakých okolností? – mezi chasórským králem a domem Kénijce Chebera byl mír! Sd 4,17
- lze zrušit smlouvu, dané slovo, přátelství
- lévijská města jako útočiště pro pronásledované, kostely ve středověku jako místa azylu – i ve válce se zachovávala jistá pravidla

Úcta k ženám v Bibli – mnoho důležitých věcí vykonaly ženy.

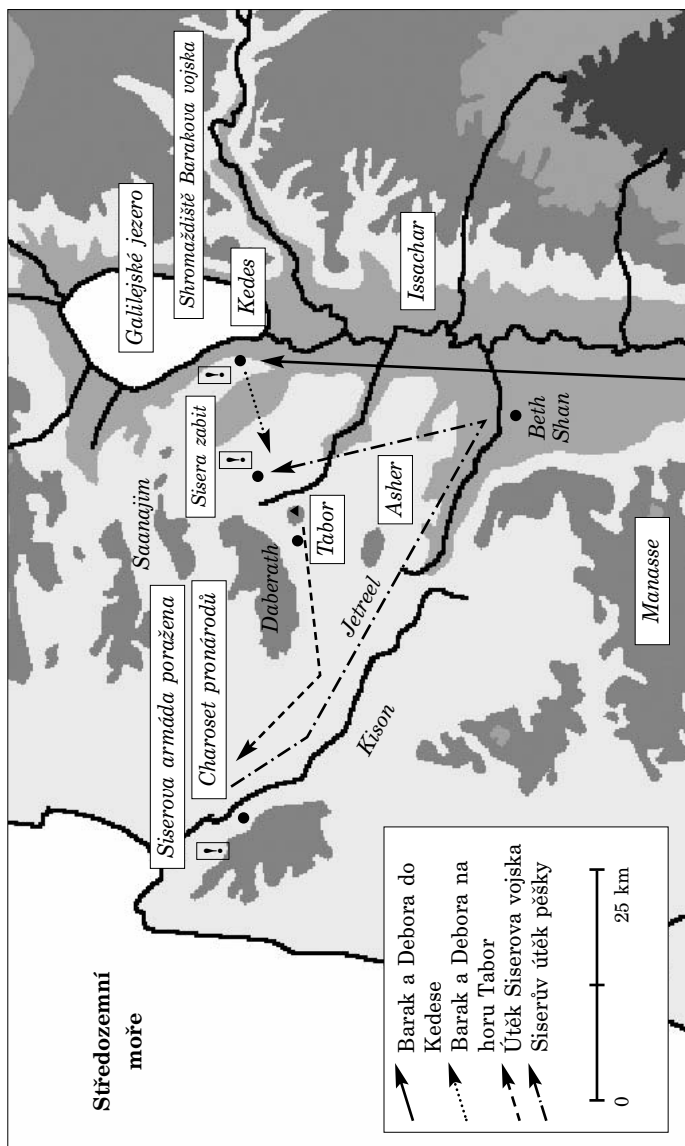
- jak vypadá můj vztah k dívkám

Debořina píseň – Sd 5 – nejstarší část Bible.

Bárák – Debora

Bárák – Debora – detail

3. Chlapec Gedeón překonává sama sebe

Sd 6, zejména pak Sd 6,25–32

Cíl: naučit se nebát se věcí, které mě přesahují.

Postoj: překonej sám sebe.

Izrael je sužován Midjánci. Chlapci Gedeónovi to není jedno a začíná pochybovat o své víře (6,13). Hospodin ho povolá, aby vysvobodil Izrael on! Příběh o Gedeónových pochybnostech a dotazování se Hospodina, jestli to myslí vážně, je dostatečně známý. Méně známá je Gedeónova zkouška, kdy musí ukázat, že umí „jít do akce“ 6,25–32. Gedeón má strach, protože musí jít proti celé vsi, i proti otci (ten se nakonec za něj postaví). Proto svoji zkoušku provede v noci...

(Dalo by se diskutovat, např. zda dovedeme jít proti proudu, zda by se za nás postavil otec nebo my za něj, zda je-li potřeba něco udělat a my se na to necítíme, dokážeme překonat sami sebe...)

Gedeón pochybuje o Hospodinu Sd 6, 11–13:

- je možno mít pochybnosti o Bohu, víře, církvi
- vyžaduje se bezpodmínečná víra
- jak je to s důvěrou v Hospodina, co to pro mě znamená

Gedeón překonává strach Sd 6, 25–32:

- mladý kluk, bez vojenského výcviku, zemědělec
- bál se domu svého otce – nakonec ale jde i proti rodičům
- je možno jít proti rodičům? je to rozumné? (U malých kluků mluvit o větší zkušenosti rodičů, o jejich snaze o naše dobro, o poslušnosti, o jejích hranicích. U větších o mé vlastní zodpovědnosti za hledání pravdy, o úctě k rodičům, i když mám jiný názor, o povinnosti s rodiči rozumným způsobem vycházet.)
- jde proti svému okolí – to je smířeno s Baalem

- je rozumné „jít proti proudu“? kdy? je to zapotřebí? může se stát, že pravdu mají ti ostatní
- Gedeónův otec se nakonec za syna postaví (Sd 6,31), jaký je můj vztah k mému otci a naopak, důvěra, vzor, obdiv, vzdor, despekt, lhostejnost...
- jaký by měl být správný vztah mezi otcem a synem

Gedeón žádá od Hospodina znamení Sd 6,17–22 a Sd 6,36–40:

- je možno takto důrazně a drze žádat o Boží stanovisko? není to troufalost?
- u důležitých životních rozhodnutí (typu stát se knězem, odejít do misí, ...) má člověk právo požadovat po Bohu jistotu, ať už se k ní dostane jakkoli (Josef Zvěřina)

4. Gedeónův boj

Sd 7

Cíl: uvědomit si Boží péči o člověka i ve zdánlivě beznadějných případech.

Postoj: důvěřuj Hospodinu!

Gedeón zvítězí nad velkou přesilou, před tím následuje pitoreskní výběr vojáků.

(Dalo by se diskutovat např. o tom, do jaké míry jsme ochotní důvěřovat druhým, co si myslíme o snech – mohou nám něco říct?, ...)

Výběr bojovníků je udělán naprosto nesmyslným způsobem – Sd 7, 5–7:

- vybráno 300 z 32 000 – tedy necelé jedno procento – tak málo Hospodinu stačí
- nezáleží na počtech a číslech – Hospodin jedná jinak
- z lidského hlediska je naprosto nesmyslné, aby se někdo pokusil zvítězit proti tak velké přesile

- nás katolíků, křesťanů je málo, nic nezmůžeme, neberou na nás ohled...
- „vy jste sůl země“ – Mt 5,13 – soli se dává vždycky jenom špetička

Hospodinovy cesty a metody mohou být zdánlivě naprosto nesmyslné – k tomu viz Témátka '02 – téměř každý světec dělал věci nemožné, nesmyslné, bláznivé – vyberte si nějaký příklad pro opakování.

Gedeón se spolehnul na několik málo bojovníků (a samozřejmě na Hospodina):

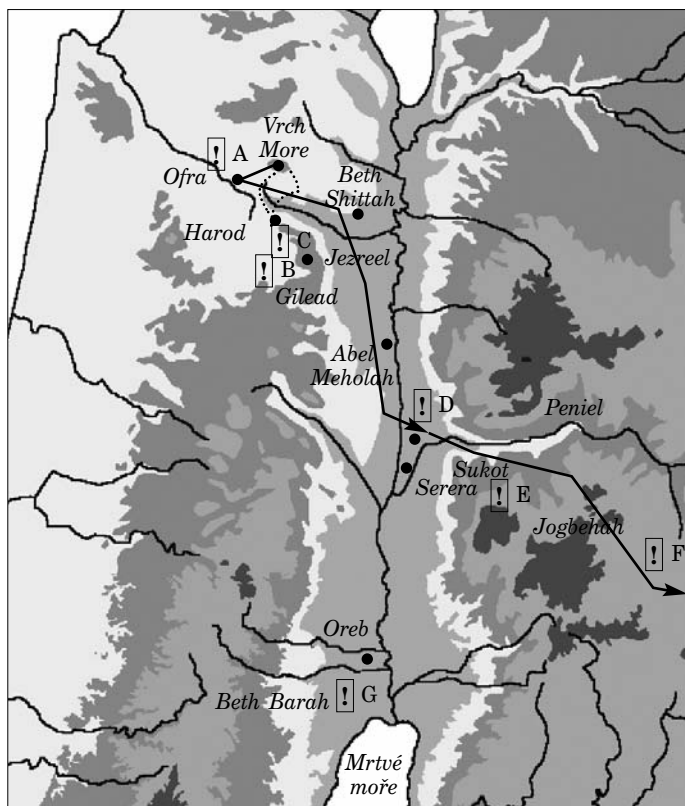
- jsme ochotni důvěřovat druhým
- stalo se, že nás druzí zklamali
- a naopak – je možno důvěřovat mě, zklamal jsem něčí důvěru

Vliv mého strachu a očekávání na výsledek – tábor Midjánců žil ve strachu, byl demoralizován – Sd 7,13-22:

- pokud očekávám, že něco dopadne špatně, stane se tak
- nebojte se!

Dále doporučujeme k přečtení kap. Sd 8 – Gedeónovo další putování, bitvy, vítězství, příkoří od vlastních lidí.

Soudce Gedeón

A Hospodinův anděl se ukázal Gedeonovi – Sd 6

B Shromaždiště Gedeónovy armády

C Výběr bojovníků – 300 mužů Sd 7,2 n

D Sukotští mužové odmítají dát Gedeónovi jídlo
Sd 8,6

E Zničená penúelská věž Sd 8,17

F Smrt velmožů Zebacha a Salmuny Sd 8,21

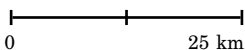
G Zajetí velmožů Oréba a Zéba Sd 7,25

..... Porážka Midjánců

Sd 7

———— Pronásledování

Midjánců Sd 8

5. Abímelek

Sd 9

Cíl: uvědomit si, že mám právo a povinnost odporovat zlu.
Postoj: když je někdo hajzl, má dostat přes hubu.

Abímelek je vychytralý a po moci toužící člověk, který se k moci dostává pomocí podvodů a vražd. Sklízí pak to, co zasel, stejně jako lidé, kteří se jím nechali svést.

(Dalo by se zde diskutovat o mnoha tématech: o vztazích k sourozencům a rodičům, o tom, jak jako občané můžeme rozpoznat politiky, o tom, jestli člověk sklízí to, co zasel a proč...; příběh je velice bohatý.)

Abímelekův původ: syn Gedeónův a jedné z Gedeónových mnohých žen Sd 8, 29–31.

Abímelekova podlost Sd 9, 1–6:

- vztah k sourozencům – někdy se spolu příliš nesnášejí – je to důvod ke zločinům?
- může se stát, že sourozenec je opravdu špatný – lze ho zahrhnout? jaké jsou povinnosti sourozenců vůči sobě? co s členem rodiny, který tuto rodinu ničí?
- Abímelek jde za svým cílem „přes mrtvoly“
- člověk se ovšem má snažit dosáhnout svých cílů – kde je hranice?

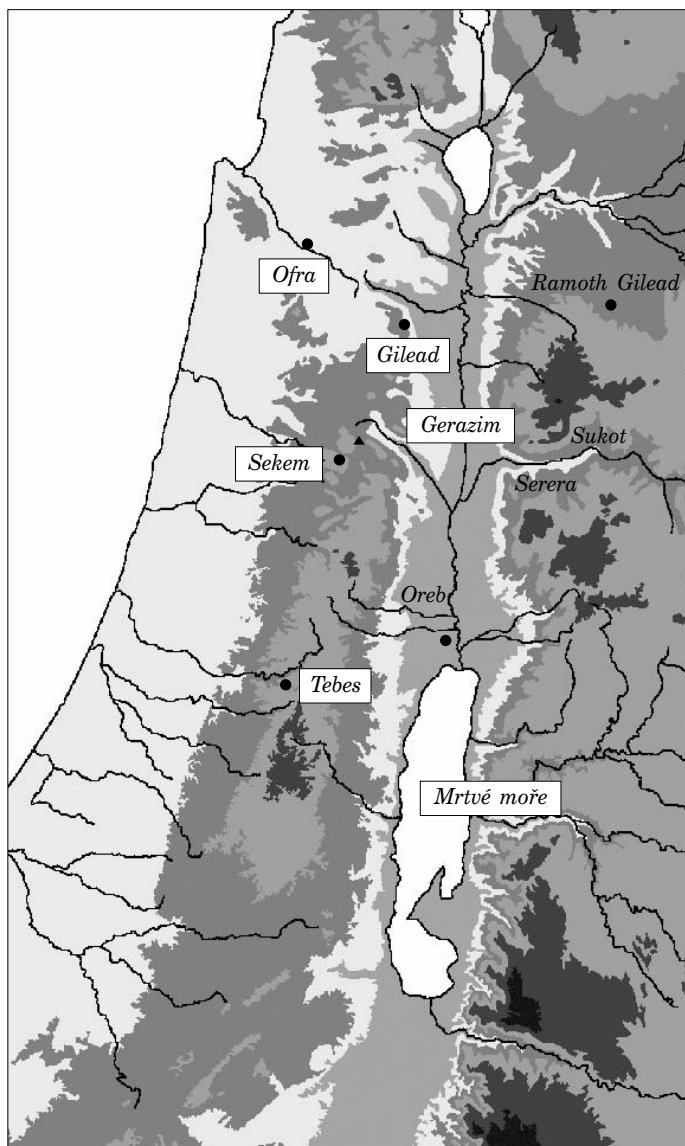
Jótamova bajka o králi Sd 9, 8–15:

- jaký je význam krále
- podle bajky je králem ten, který se k ničemu nehodí – ostatní stromy mají důležitější úkol: nést ovoce
- jedná se ovšem konkrétně o Abímeleka, nikoli o krále obecně

Abímelekovy intriky a jeho neslavný konec Sd 9, 22–57:

- mnohdy vidíme, že zlým lidem se daří velmi dobře, nejsou ničím trestáni
- co Boží spravedlnost

Abímelek

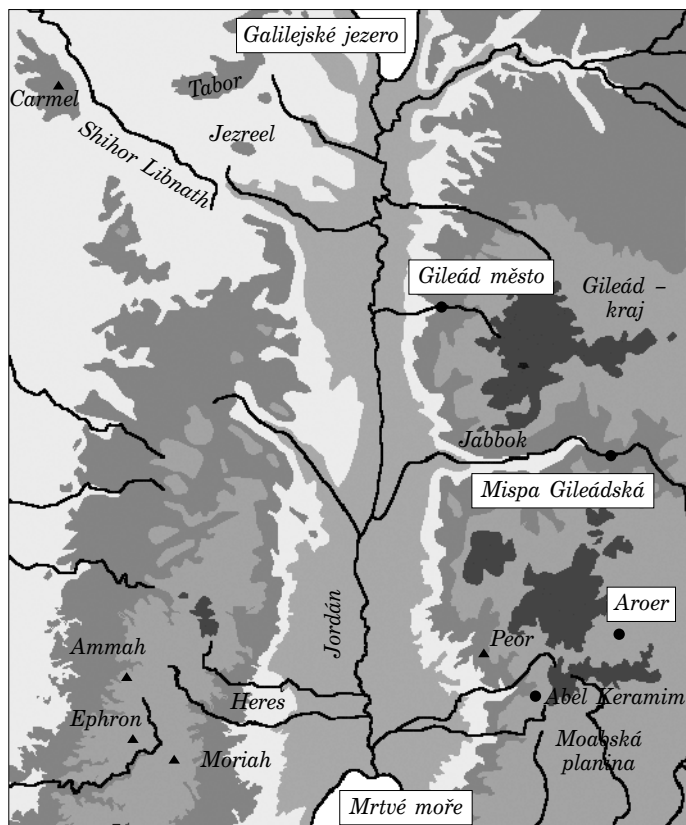
- nemáme touhu jednat podobně, když nevidíme trest za hřích
- postoj k politikům a jiným vládcům, kteří ničí a rozhazují bohatství země – co s tím? není to jedno, protože jejich špatné činy mají dopad na všechny
- mám právo a povinnost odporovat zlu
- lze zavírat oči před hanebnostmi tohoto světa
- jak se s tím srovnává Ježíšovo přikázání lásky k nepřátelům – viz následující úryvek

G. K. Chesterton – Orthodoxie – kapitola Paradoxy křesťanství

Vezměme jiný příklad, složitou otázku křesťanské lásky. Stručně řečeno, znamená jistě jedno z dvojího: odpouštět neodpustitelné nebo milovat lidi nehodné lásky. ... Rozumný po-
han by řekl, že jsou lidé, kterým lze odpustit, a že jsou lidé, kterým odpustit nelze. Pokud lze odpustit sám čin, lze odpustit i člověku. ... Křesťanství zasáhlo prudce a jakoby ranou meče rozseklo jedno od druhého. Oddělilo provinění od provinilce. Provinilci musíme odpustit třeba sedmasedmdesátkrát, provinění nesmíme odpustit vůbec. Krádež nás musí rozhněvat víc než dřív a přitom musíme být ke zlodějům laskavější než kdykoli předtím. Hněvu i lásce byla povolena uzda. A čím víc jsem uvažoval o křesťanství, tím více jsem si uvědomoval, že když stanovilo pravidlo a řád, hlavním smyslem tohoto řádu je všem dobrým věcem úplně povolit uzdu.

Úkol pro posluchače: najděte podobné chování u lidí v dnešní době, jako měl Abímelek – uveďte příklady, popř vymyslete hypotetickou situaci.

Soudce Jiftách

6. Soudce Jiftách

Sd 11

Cíl: uvědomit si závažnost slibu.

Postoj: slib mám dodržet, nemám slibovat nesmysly.

Jiftách sice vysvobodí Izrael z moci Amónovců, ale musí za to zaplatit krutou daň: obětovat svou milovanou dceru.

(Dalo by se diskutovat o tom, zda by měl člověk za každou cenu dodržet slovo, co a pro co jsme schopni něco obětovat; dalo by se taky mluvit o paradoxech a krutostech života kolem nás, atd.)

Jiftáchův původ:

- syn nevěstky
- zapuzen nevlastními bratry
- spustil se na špatnou cestu – „seběhli se k němu lehkomyšlní muži a podnikali s ním výpady“ Sd 11,3

Jiftách vybrán za vůdce Sd 11, 4–11:

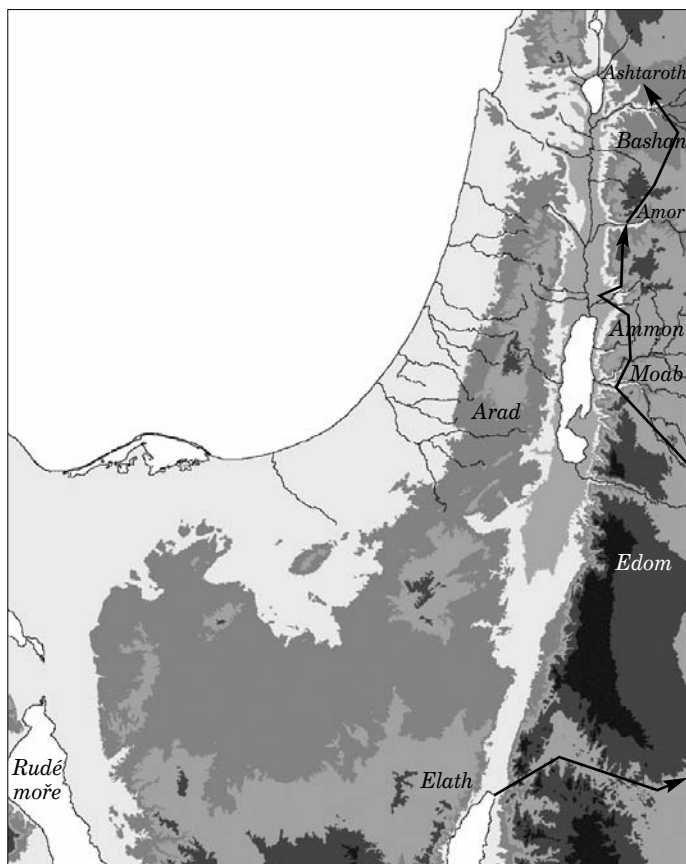
- pro své zkušenosti s bojem
- proč vybrali vyvrhele společnosti
- Hospodin soudí jinak než lidé

Jiftáchův slib a jeho naplnění – Sd 11, 30–31 34–39:

- slíbili jste už někomu něco? dodrželi jste slib? proč?
- je rozumné něco slíbit
- musím splnit, co jsem slíbil
- záleží na dodržení slibu – co když jsem já „na druhé straně“ – spoléhám na někoho
- na solidnosti člověka velmi záleží
- důležité sliby – např. manželský slib

Dále viz Nu 30, 2–3: když učiní slib Hospodinu muž ... nezruší své slovo. Splní vše, co vlastními ústy pronesl.

Jiftáchův dopis

G. K. Chesterton – Ohromné maličkosti – Obrana unáhlených slibů

Ten, kdo činí slib, dává si sám se sebou schůzku za určitou dobu na určitém místě. Nebezpečí tkví v tom, že ji třeba sám nedodrží. ... Ten, kdo učinil slib, vyjádřil vlastně zdravým a přirozeným způsobem velikost velké chvíle. Zavázal se například, že spoutá řetězem dvě hory. ... I když byl tento okamžik krátký, byl to okamžik nesmrtelnosti... Moderní estét by samozřejmě slíbil, že spoutá řetězem dvě hory. A pak by docela klidně slíbil, že připoutá Zemi k Měsíci. Ale kritické vědomí toho, že svůj výrok nemínil vážně, že ve skutečnosti neřekl nic důležitého, by ho připravilo právě o ten pocit troufalosti, který dělá slib tak vzrušující. Vždyť co by mohlo vést k většímu šílenství než život, kde by vaše matka nebo teta přijaly zprávu, že hodláte zavraždit krále nebo postavit na nejvyšší hoře Británie chrám, s navyklým bodrým klidem?

Jiftáchův dopis králi Amónovců – Sd 11,12–28:

- rekapitulace putování Izraelitů z Egypta, je zajímavé si na-
jít odpovídající pasáže z Bible

7. Jiftáchův boj s Efrajimci

Sd 12,1-7

Cíl: uvědomit si odlišnost lidí, vyrovnat se s tím.

Postoj: mnozí lidé jsou odlišní, přesto mají právo na svoji existenci.

Zajímavý příběh o tom, jak o životě a smrti rozhodoval přízvuk při vyslovení slova „šibbolet“ – v Efrajimu i Gileadu mluvili stejným jazykem, ale jiným přízvukem.

(Dalo by se diskutovat o vztazích mezi Čechy a Moravany, nebo Rómy... – máme stejnou řeč, ale jiné přízvuky.)

Efraimci se snaží získat zásluhy za to, co neudělali Sd 12,1-3:

- setkáváme se s tímto přístupem často
- děláme to sami

O životě a smrti rozhoduje maličkost – přízvuk v řeči Sd 12,4-7:

- co nám vadí na druhých lidech, čím jsme odlišní, je ten rozdíl opravdu důležitý
- jaký je náš vztah k cizincům, Rómům, Ukrajincům, Vietnamcům...
- náš vztah k jiným náboženstvím, kulturám, zvykům
- mnozí ti lidé jsou opravdu hodně odlišní od nás
- odlišnost může přinášet problémy
- je řešením tyto problémy a odlišnosti nevidět
- je řešením snažit se druhé přizpůsobit nám
- je řešením odlišné lidi izolovat

Samson Sd 13-Sd 16.

8. Samsonova svatba

Sd 14

Cíl: uvědomit si silnou vazbu člověka na jeho okolí – rodina, národ, parta – a obtíže z toho vyplývající.

Postoj: chci být věrný „svým lidem“ (rodina, církev, národ...), a musím počítat s tím, že někdo jiný je stejně tak věrný jiné skupině lidí.

Samson si vezme za ženu pohanku a ta ho potom zradí.

(Dalo by se diskutovat o krásně vykreslených charakterech muže a ženy – a tedy o tématu mužské a ženské povahy, nebo o tom, zda si má křesťan vzít nevěřící holku, proč ano a proč ne...)

Zrada Samsonovy ženy:

- jiný národ, jiná skupina lidí
- žena drží „se svými“ – je to dobře nebo špatně
- manželství mezi křesťanem a nevěřícím, či jinak věřícím – lze očekávat problémy, protože se neshodnou ve své základní orientaci
- vezmu si ji (ho) a tím ji (ho) přivedu k Bohu – velmi problematické, nelze očekávat úspěch
- co je důležité na ženě (muži), kterou (kterého) bych si chtěl(a) vzít

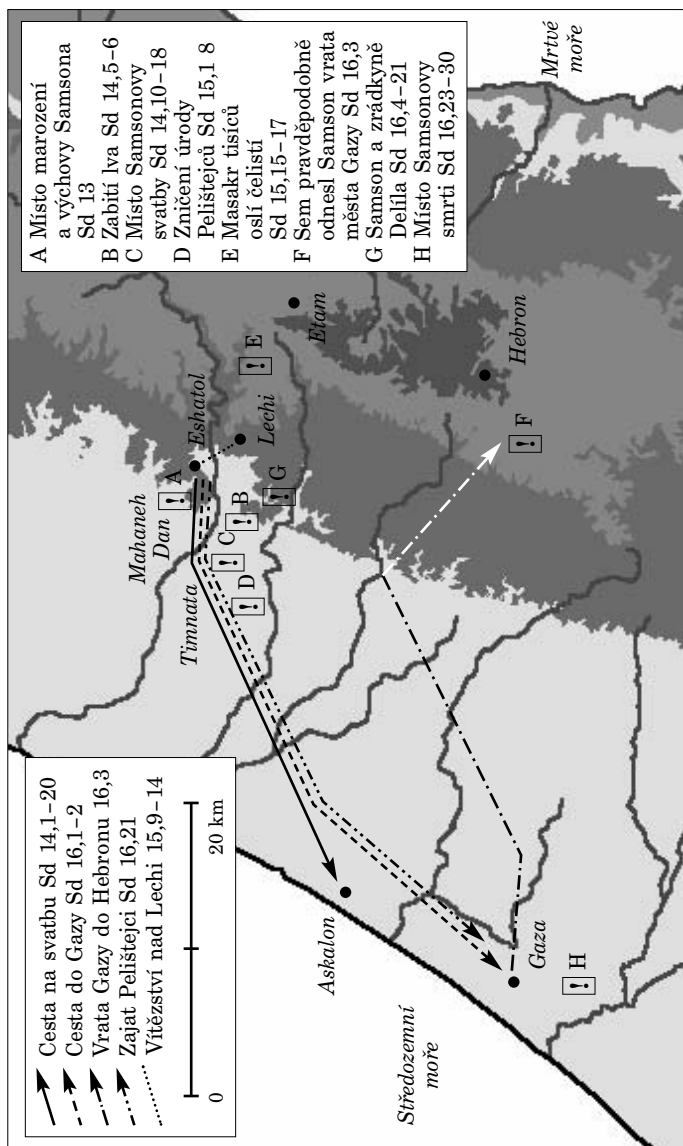
Rozdílné povahy muže a ženy:

Samson – muž – vytahuje se, sází se, nakonec podlehne své ženě – chce mít klid.

Samsonova pelištejská žena – pracuje s city, přemlouvá, dosahuje svého nenápadným postupným tlakem.

Rozdíl je nutno si uvědomit a připustit, bývá důvodem mnoha neshod (proč mi žena neřekne, že to či ono dělám špatně... nic muži přece nebudu říkat, on musí vidět, co je špatně, je to naprosto jasné...).

Soudce Samson

9. Samsonův boj

Sd 15, Sd 16

Cíl: Hospodin dává svou milost bez ohledu na zásluhy a snahu lidí.

Postoj: Hospodinovy dary jsou zadarmo, přesto se mám snažit o řádný život.

Samsonova síla je dostatečně známa (stejně jako jeho konec v Sd 16, kdy ho znovu zradí jeho pohanská žena). 15. kapitola ukazuje jeho sílu, ale i to, že ho Hospodin neopouští.

(Dalo by se diskutovat o tom, je-li důležité být silný, nebo jsou-li důležitější i jiné hodnoty...)

Samson si počíná naprosto nezodpovědně, jako typický mladý floutek:

- opustí ženu, po čase se opět vrátí
- zničí obilí, poštvé proti sobě celý národ
- bez jakékoli zásluhy za strany Samsona mu Hospodin dá zvítězit

Vešel k ženě nevěstce – Sd 16,1:

- vůbec se nechová jako Boží vyvolený
- provádí zcela zbytečné nesmysly, plýtvá svou silou – Sd 16,3
– vrata Gazy

Samson je neuvěřitelně lehkovážný – již podruhé prohrává díky zradě ženy – Sd 16:

- Hospodin mu dává svou milost navzdory jeho chování
- nezasloužíme si žádným činem Boží dary
- nelze spoléhat na to, že Boží milost dostanu automaticky
- Bůh dává své dary podle svého uvážení

10. Hanebný čin Gibejců

Sd 19–21

Cíl: člověk potřebuje řád, který je nad ním, jinak se dopouští hanebností.

Postoj: chci hledat řád a spravedlnost a zachovávat je.

Jedná se o jeden z nejsmutnějších příběhů ve Starém zákoně, ale rovněž o příběh málo známý.

(Příběh nabízí mnoho diskusních témat: násilí na ženě – co to dnes znamená, pohostinnost, xenofobie, odpuštění...)

Pohostinství:

- stařec zachovával povinnost pohostinství i za cenu značných nepříjemností
- dnes nepochopitelný rozdílný přístup k muži a k ženě

Potrestání celého kmene za čin jednotlivců:

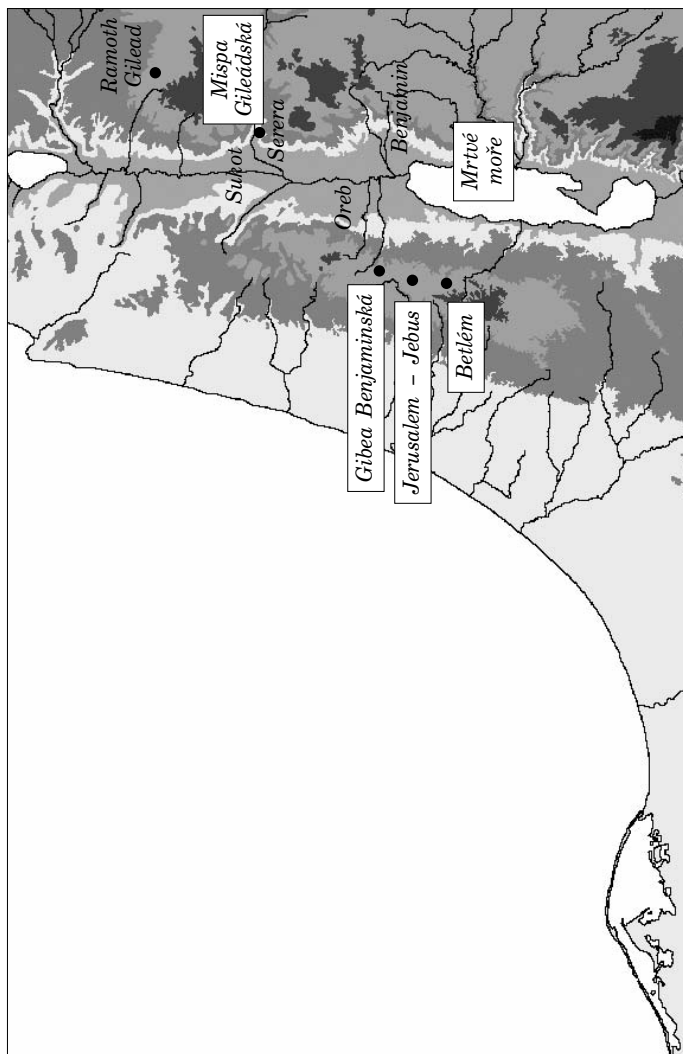
- Benjamínci nechtěli vydat viníky – je takováto soudržnost dobrá či špatná
- vítězství nad Benjamínovci – není žádný důvod k radosti

Zvláštní přístup Izraelitů ke slibům:

- zavázali se Hospodinu přísahou, že nedají Benjamíncům ženy Sd 21,18
- a hned vzápětí vymysleli, jak tuto svou přísahu obejít Sd 21,20–23

V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za vhodné.

Hanebnost Gibejců

Obsah

Předmluva	3
Úvod	7
1. Soudce Ehúd	10
2. Vítězství nad Síserou	12
3. Chlapec Gedeón překonává sama sebe	15
4. Gedeónův boj	16
5. Abímelek	19
6. Soudce Jiftách	23
7. Jiftáchův boj s Efrajimci	26
8. Samsonova svatba	27
9. Samsonův boj	29
10. Hanebný čin Gibejců	30

Témátka '03

Ladislav Heryán, SDB

Tomáš Kubalík, SDB

Vydala Salesiánská provincie Praha

jako svou 14. publikaci. Praha 2003

Odpovědný redaktor Vladimír Kopřiva, SDB

Sazba Miroslav Palíšek, SDB